

De belangrijkste feiten over PPID

- PPID (ziekte van Cushing) komt veel voor bij oudere paarden. Steeds meer paardenbezitters weten van het bestaan van PPID en weten dat paarden met deze aandoening, in een gevorderd stadium, te herkennen zijn aan hun lange krulvacht. Toch krijgen dierenartsen nog geregeld vragen over PPID. Bovendien is de wetenschappelijke kennis over PPID de laatste jaren flink toegenomen. Hieronder de actuele antwoorden op veelgestelde vragen over PPID.

WAT IS PPID?

PPID staat voor Pituitary Pars Intermedia Dysfunction. De ziekte werd voorheen 'ziekte van Cushing' genoemd, maar nu we meer over de achtergrond weten blijkt dat deze naam eigenlijk niet juist is. Kort gezegd is PPID een verouderingsziekte die een verstoring geeft in de hormoonafgifte in het hersenaanhangsel (hypofyse) van een paard. Bij paarden met PPID geeft dit hersenaanhangsel te veel hormonen af. Hierdoor raakt het paard hormonaal uit balans, wat een negatieve invloed heeft op onder andere de suikerstofwisseling, de afweer tegen infecties en het wisselen van de vacht.

HOE VAAK KOMT PPID VOOR?

Bij oudere paarden komt de aandoening (logischerwijs) relatief vaak voor. Uit onderzoek in Groot Brittannië en Australië blijkt dat 20 tot 30 procent van de paarden ouder dan vijftien jaar PPID heeft. Ook blijkt dat maar een klein percentage van de eigenaren van deze paarden weet of herkent dat hun paard deze aandoening heeft. Hoewel de kans kleiner is, kan PPID ook bij jongere paarden voorkomen. Vanaf een leeftijd van circa zeven jaar bestaat de mogelijkheid dat de ziekte zich begint te ontwikkelen.

WAT ZIJN DE SYMPTOMEN VAN PPID?

PPID is het beste te herkennen aan de lange krulvacht en het slechte verharren in het gevorderde stadium van de ziekte. In het stadium waarin de ziekte zich langzaam

In een gevorderd stadium is PPID gemakkelijk te herkennen aan de lange krulvacht.

ontwikkelt zijn deze vachtveranderingen nog niet altijd aanwezig, maar kunnen wel andere symptomen van PPID optreden. Vooral hoefbevangenheid is in dit opzicht een gevreesde complicatie. In het najaar is PPID zelfs in zo'n 70 procent van de gevallen de

veroorzaker van deze ernstige voetaandoening. Dit komt doordat de suikerstofwisseling van paarden met PPID verstoord is, waardoor ze extra gevoelig zijn voor een suikerrijk rantsoen. Als een paard om onduidelijke redenen hoefbevangen wordt, is het verstandig het dier

te laten onderzoeken op PPID. Verminderd presteren kan ook een van de eerste symptomen zijn. Onlangs heeft GD via bloedonderzoek bij een achtjarig (!) springpaard PPID vastgesteld. Dit paard was alleen wat slomer en kon het niveau waarop het sprong (1.30 meter) niet meer zo goed aan. Bij een ouder paard wordt sloomheid of verminderd presteren vaak toegeschreven aan de leeftijd, maar dit kan dus ook een uiting van PPID zijn. Andere mogelijke symptomen zijn onder meer veel drinken en veel plassen, een hogere gevoeligheid voor infecties, verminderde vruchtbaarheid, verlies van spiermassa, een buikig model en abnormaal zweten.

HOE KUN JE EEN PAARD ONDERZOEKEN OP PPID?

Sinds enkele jaren is het veel gemakkelijker om goed onderzoek te doen naar de ziekte. Een enkelvoudig bloedmonster is al voldoende voor een bepaling van het hormoon ACTH, waarmee de diagnose betrouwbaar te stellen is. Dierenartsen kunnen, indien gewenst, instructies en alle materialen voor inzending via GD verkrijgen. De beste tijd om dit onderzoek uit te voeren is in het najaar (augustus tot en met oktober), omdat paarden met PPID dan relatief een veel hogere bloedspiegel aan ACTH hebben dan paarden die deze ziekte niet hebben. Maar ook buiten deze periode kan het paard getest worden.

Er wordt dan een andere referentiewaarde gehanteerd, die rekening houdt met een lagere bloedspiegel van het hormoon.

KUN JE PPID BEHANDELEN?

PPID is weliswaar nog niet te genezen, maar met medicatie (pergolide) is deze ziekte wel te behandelen en kunnen de negatieve gevolgen langdurig en effectief worden voorkomen.

CASUS: JEUKKLACHTEN DOOR PPID

Dat PPID soms ook een rol kan spelen bij een klacht die zelden in dit verband voorkomt, blijkt uit een casus uit 2014. Job, een 37-jarig paard had al sinds een half jaar extreme jeukklachten. Zijn huid vertoonde zelfs rauwe open plekken omdat hij een groot deel van de dag obsessief aan het schuren was. Job was al met diverse middelen behandeld tegen onder meer mijt, schimmel en symptomatisch tegen jeuk, maar dat mocht helaas niks baten. De behandelend dierenarts besloot daarom een uitgebreid bloedonderzoek te laten uitvoeren bij GD. Daaruit bleek dat het paard een sterk verhoogde ACTH-waarde had (143 pmol/l, waar de bovengrens ligt op 12 pmol/l). Jeukklachten zijn niet direct een bekend PPID-verschijnsel en Job had ook niet de kenmerkende lange krulvacht, maar na overleg werd toch besloten om hem te behandelen met pergolide. Na een maand was de jeuk duidelijk minder en was de ACTH-waarde duidelijk beter (74 pmol/l, maar nog niet binnen de referentie). Vanwege de vooruitgang die al was geboekt - minder jeuk, hij zag er beter uit en at goed - werd besloten de pergolidedosering te verhogen (een gebruikelijke gang van zaken). Job ging daarna nog verder vooruit. Hoewel de jeuk niet helemaal wegging, was zijn kwaliteit van leven daarna wel veel beter.

Deze medicatie remt de hormoonproductie in het hersenaanhangsel, wat voorkomt dat het paard last krijgt van de complicaties van PPID zoals hoefbevangenheid, sloomheid en vachtveranderingen.

HOE KUN JE EEN PAARD MET PPID VERDER ONDERSTEUNEN?

Het aanpassen van het management van het paard kan een belangrijke bijdrage leveren aan een goede en lange levensduur van een paard met PPID. Denk hierbij vooral aan het aanpassen van de voeding (niet te suikerrijk) en de weidegang, want door de verstoorde suikerstofwisseling zijn paarden met PPID zoals gezegd extra gevoelig voor suikers (ook fructaan uit gras) en raken zij sneller hoefbevangen. Er is speciaal krachtvoer voor oudere paarden op de markt dat hiermee rekening houdt. Dit voer bevat weinig zetmeel en suikers en juist wel

meer aminozuren, olie en vitamine E. Hieraan heeft een paard op leeftijd meer behoefte. Ongezoete bietenpulp is voor deze paarden bijvoorbeeld ook een goede keus. Deze pulp heeft namelijk een laag gehalte aan suiker en een hoog gehalte aan ruwe celstof, wat het zeer geschikt maakt als verteringsbron voor de dikke darm. Naast voeraanpassingen is het belangrijk om wondjes snel te behandelen en de gebit- en hoefverzorging op tijd te doen.

WAT IS DE PROGNOSE VAN PPID?

Als de diagnose tijdig gesteld wordt en de juiste maatregelen genomen worden, kan het paard of de pony vaak nog prima jaren gebruikt worden of een prettig leven leiden als het al gepensioneerd is. Dat geldt zeker als het paard niet (terugkerend) hoefbevangen wordt, omdat dat uiteindelijk de kwaliteit van leven het meest kan bedreigen. ●

TIJDELIJK GRATIS PPID-TEST

In samenwerking met Boehringer Ingelheim geeft GD paardeneigenaren de mogelijkheid om van 1 juni tot en met 31 oktober 2015 gratis bloedonderzoek naar PPID te doen bij paarden die van deze aandoening verdacht zijn. Vraag de gratis ACTH-bepaling aan via uw GD-relatiebeheerder.

